

XVI MIĘDZYNARODOWY FESTIWAL MUZYKI RELIGIJNEJ IM. KS. STANISŁAWA ORMIŃSKIEGO

(Rumia 21–23 października 2004 r.)

Od szesnastu lat w październiku niewielkie miasto Rumia na Wybrzeżu staje się stolicą muzyki religijnej w Polsce. Od 21 do 23 października 2004 r. odbywał się tam XVI Międzynarodowy Festiwal Muzyki Religijnej im. ks. Stanisława Ormińskiego. W tych dniach zjechało do Rumi ok. 800 młodych artystów, którzy w odpowiedzi na dar Bożego talentu wychwalali Go swoim grą organową i śpiewem, a podczas konkursów mieli okazję zweryfikować swoją pracę i skonfrontować się z innymi. Miejscem, w którym odbywały się przesłuchania zespołów był kościół pw. NMP Wspomożycielki Wiernych w parafii salezjańskiej.

To wielkie wydarzenie muzyczne jest przedsięwzięciem grupy entuzjastów, wychowanków patrona Festiwalu, ks. Stanisława Ormińskiego (1911–1987), salezjanina, muzyka, który ostatnie lata swego życia spędził w Rumi, gdzie pełnił różne funkcje duszpasterskie, a szczególną uwagę poświęcał pracy z miejscowym chórem parafialnym. Znany jest w Polsce przede wszystkim jako autor *Apelu Jasnogórskiego*, rozpowszechnionego od obchodów na Jasnej Górze 1000-lecia państwa polskiego oraz wielu opracowań utworów chóralnych i instrumentalnych. To właśnie chórzyści ks. Ormińskiego, zafascynowani postacią swego mistrza, podjęli inicjatywę zorganizowania festiwalu, który z roku na rok urastał do rangi coraz bardziej znaczącej imprezy artystycznej. Dziś Festiwal w Rumi jest niewątpliwie jedną z najpoważniejszych imprez tego typu w Polsce, zatacza coraz szersze kręgi zainteresowania. Specyfiką Festiwalu są dwa konkursy: organowy i zespołów chóralnych i jako taki wydaje się być jedynym w Polsce.

Imprezie muzycznej patronuje Zgromadzenie Salezjanów św. Jana Bosko (Prowincja św. Wojciecha z siedzibą w Pile), w którego systemie wychowawczym, zgodnie z duchem Założyciela, muzyka odgrywa zawsze bardzo znaczącą rolę. Obok księży salezjanów istnieje szereg instytucji, które wspomagają i finansują to wspaniałe przedsięwzięcie. Są to m.in. Ministerstwo Kultury, Polska Filharmonia Bałtycka w Gdańsku, Kuria Metropolitarna w Gdańsku, Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego, Urząd Miasta Rumi, Bank Spółdzielczy oraz szereg innych ludzi, którzy rozumieją znaczenie tego rodzaju wydarzeń. Komitet organizacyjny tworzą przede wszystkim wychowankowie ks. Ormińskiego: Daniel Ptach – dyrektor Festiwalu, Elżbieta Waśkowska – przewodnicząca Komitetu Organizacyjnego, Dariusz Głodowski, Klaudia Głodowska, Artur Ignacjonek, Mariusz Lange, Gabriela Ptach, Alicja Sowirko, Jerzy Sugajski, Andrzej Waśkowski oraz prof. Grzegorz Rubin (Akademia Muzyczna w Bydgoszczy) – dyrektor artystyczny Festiwalu i salezjanie: ks. Jan Oleksiuk, ks. Janusz Zdolski i ks. Jacek Grochowski. Patronat medialny sprawuje Radio Gdańsk.

W regulaminie czytamy, że celem Festiwalu jest: upamiętnienie postaci salezjanina, ks. Stanisława Ormińskiego, kompozytora, autora licznych opracowań utworów chóralnych i instrumentalnych, organisty, chórmistrza i kapelmistrza, wybitnego działacza, popularyzatora i wydawcy pieśni chóralnych, wychowawcy młodzieży; podnoszenie religijnej kultury muzycznej, wzrost poziomu wykonawczego zespołów chóralnych, instrumentalnych i indywidualnych wykonawców; rozpowszechnianie dorobku w zakresie muzyki dawnej i współczesnej o treściach religijnych; propagowanie muzyki polskiej.

Otwarcia tegorocznej edycji Festiwalu dokonał ks. Jan Oleksiuk, proboszcz salezjańskiej parafii pw. NMP Wspomożycielki Wiernych w Rumi, która jest gospodarzem imprezy. Dzień pierwszy wypełniły przesłuchania konkursowe muzyki organowej. Był to I etap zmagania młodych artystów, którzy przybyli do Rumi z różnych części Polski. Na 13 zgłoszonych osób do konkursu zgłosiło się 9. W ramach I etapu organizaci zobowiązani byli do wykonania dość obfitego i trudnego programu, na który składał się następujący repertuar:

1. Dietricha Buxtehude – do wyboru: Ciacona c-moll Bux WV 159 lub Ciacona e-moll Bux WV 160,
2. Jana Sebastiana Bacha: – *Wenn wir in höchsten Noten sein* BWV 641 ze zbioru *Orgelbüchlein* oraz *Preludium i fuga G-dur* BWV 541
3. Cesara Francka – *Pièce héroïque*.

Po pierwszym dniu występów, na mocy protokołu jury, do II etapu konkursu zakwalifikowało się czterech wykonawców. Następnego dnia, w piątek w godzinach popołudniowych, grupa wyłonionych finalistów przystąpiła do II części swego programu. Na ten etap zmagani organiści przygotowali następujące utwory:

1. Jana Sebastiana Bacha – *Koncert wg Antoniego Vivaldiego*, do wyboru: *a-moll* BWV 593 bądź *d-moll* BWV 596;

2. Jedno z następujących dzieł:

- Augusta Freyera – *Fantazja koncertowa f-moll op. 1*
- Konstantego Gorskiego – *Fantazja f-moll*
- Teofila Gutowskiego – *Preludium i fuga g-moll op. 18*
- Mieczysława Surzyńskiego – *Capriccio fis-moll op. 36*
- Feliksa Nowowiejskiego – *Mater Dolorosa op. 45 Nr 6*

3. Louis Vierne – jeden z utworów z cyklu *24 Pièces en style libre*:

- Nr 2 – *Cortege*
- Nr 11 – *Divertissement*
- Nr 14 – *Scherzetto*
- Nr 20 – *Pastorale*
- Nr 21 – *Carillon*
- Nr 24 – *Postlude*

Skład tegorocznego jury przedstawiał się następująco: prof. Mirosław Pietkiewicz (Akademia Muzyczna w Łodzi) – przewodniczący, prof. Józef Serafin (Akademia Muzyczna w Warszawie i Krakowie), dyrektor Filharmonii Bałtyckiej, prof. Roman Perucki (Akademia Muzyczna w Gdańsku), prof. Sławomir Kamiński (Akademia Muzyczna w Poznaniu), ks. dr Maciej Szczepankiewicz (przedstawiciel Zgromadzenia Salezjanów św. Jana Bosko ze Szczecina) oraz ks. mgr Mariusz Kowalski (Zgromadzenie Salezjańskie, WSD TS w Łądzie n. Wartą) jako sekretarz.

Pierwsze miejsce i nagrodę pieniężną ufundowaną przez metropolitę gdańskiego arcybiskupa Tadeusza Gocłowskiego, przyznano Agacie Augustyn z Akademii Muzycznej w Krakowie z klasy organów prof. Józefa Serafina. Miejsce drugie i nagrodę pieniężną ufundowaną przez PKP Szybka Kolej Miejską w Trójmieście odebrał Jakub Pankowiak z Akademii Muzycznej w Poznaniu z klasy organów prof. Sławomira Kamińskiego. Wreszcie trzecie miejsce i związaną z nim nagrodę pieniężną otrzymał Jacek Kotyński z Akademii Muzycznej w Gdańsku z klasy organów prof. Romana Peruckiego. Czwartemu finalście, Maciejowi Batorowi z Akademii Muzycznej w Warszawie z klasy organów prof. Andrzeja Chorośńskiego, jury przyznało wyróżnienie oraz nagrodę pieniężną.

Dwudniowy konkurs organowy zakończył o godz. 18⁴⁵ koncert gościnny w wykonaniu prof. Sławomira Kamińskiego z Poznania. Koncert spotkał się z wielkim zainteresowaniem publiczności. Następnie ogłoszono wyniki konkursu. Należy zauważyć, że wszyscy wykonawcy muzyki organowej prezentowali swoje interpretacje dzieł wielkich mistrzów na wspaniałym, 52-głosowym instrumencie, który na co dzień wypełnia swymi dźwiękami nową, zbudowaną w latach osiemdziesiątych XX w. świątynię.

Trzeci dzień Festiwalu tradycyjnie wypełniają przesłuchania zespołów wokalnych. Konkurs odbywa się zawsze w dwóch kategoriach: A – chóry o wyższym poziomie artystycznym oraz B – chóry o średnim poziomie artystycznym. Sobotni dzień Festiwalu rozpoczął się o godz. 9.00 wspólnym wykonaniem przez wszystkich uczestników pieśni *Gaude Mater Polonia* pod dyrekcją prof. Grzegorza Rubina. Konkurs zespołów chórnych otworzyły przesłuchania konkursowe w kategorii B. W tej grupie wystąpiło 14 chórów, reprezentujących różne środowiska z całej Polski, w tym

jeden zespół z Wilna na Litwie. Według założeń regulaminowych każdy zespół miał 15 minut na prezentację swego repertuaru, na który składały się pieśni o treściach religijnych, w tym przynajmniej dwa utwory kompozytorów polskich, z dowolnie wybranych epok.

Jury obradowało w składzie: prof. Grzegorz Rubin (Akademia Bydgoska im. Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy), prof. Sylwester Matczak (Akademia Bydgoska), prof. Jerzy Kurcz (Akademia Muzyczna w Krakowie), ks. dr Krzysztof Niegowski (Zgromadzenie Salezjanów św. Jana Bosko, UKSW w Warszawie), ks. dr Stanisław Zięba (Kuria Metropolitarna w Gdańsku) oraz ks. mgr Mariusz Kowalski – sekretarz (Zgromadzenie Salezjańskie, WSD TS w Łądzie n. Wartą). Warto zauważyć, że członkowie jury podkreślali wysoki poziom wielu zespołów, na który składa się przede wszystkim kultura brzmienia, wrażenie estetyczne, sposób interpretacji i wyraz artystyczny zespołów.

Pierwsze miejsce i nagrodę pieniężną, ufundowaną przez Burmistrza Miasta Rumi przyznano *Scholi Cantorum Misericordis Christi* z Białej Podlaskiej pod dyrekcją Piotra Karwowskiego. Drugie miejsce i nagroda pieniężna, której fundatorem był Inspektor Salezjańskiej Inspektorii św. Wojciech z siedzibą w Pile – ks. prof. dr hab. Zbigniew Łepko, przypadła w udziale *Chórowi Kameralnemu im. Zofii Kurowskiej* ze Słupska pod dyrekcją Romana I. Drozda. Miejsce trzecie oraz kolejną nagrodę pieniężną, ufundowaną przez Prezydenta Miasta Wejherowa jury przyznało Chórowi *Appassionata* z Lubawy pod dyrekcją Marka Józefowicza. Ponadto w tej kategorii rozdano również następujące wyróżnienia: I wyróżnienie i nagrodę pieniężną, ufundowaną przez Starostę Powiatu Wejherowskiego, Chórowi Kameralnemu *Akolada* z Bydgoszczy pod dyrekcją Renaty Serafin-Wójtowicz; III wyróżnienie i Puchar Prezesa Oddziału Gdańskiego Polskiego Związku Chórów i Orkiestr chórów *Wileńszczyzna* z Wilna pod dyrekcją Jana Mincewicza; IV wyróżnienie *Gdańskiem Chórowi Nauczycielskiemu* z Gdańska pod dyrekcją Teresy Pabjańczyk.

Kultywując tradycję Festiwalu – w przerwie między występami chórów z poszczególnych kategorii – ok. godz. 12⁰⁰ uczestnicy i organizatorzy udali się na miejscowy cmentarz, by złożyć wiązkę kwiatów na grobie patrona Festiwalu, ks. prof. Stanisława Ormińskiego. Następnie ok. godz. 12³⁰ do prezentacji swoich utworów przystąpiły chóry z kategorii A, do której zakwalifikowano 7 zespołów. Podobnie jak w kategorii B, śpiewacy na swój recital mieli 15 minut, a przesłuchania odbywały się wg kolejności ustalonej w wyniku losowania, jak to przewiduje regulamin konkursu.

W protokole jury czytamy, że pierwsze miejsce i nagrodę pieniężną ufundowaną przez Marszałka Województwa Pomorskiego przyznano *Chórowi Kameralnemu Akademii Medycznej* z Wrocławia pod dyrekcją Agnieszki Franków-Żelazny. Drugie miejsce i nagrodę pieniężną metropolity gdańskiego, arcybiskupa Tadeusza Gocłowskiego otrzymał *Chór Akademii Medycznej* z Białogostoku pod dyrekcją Bożeny Sawickiej. Tak więc – co należy zauważyć – główne nagrody przypadły środowiskom przyszłych lekarzy! Wreszcie miejsce trzecie wraz z nagrodą pieniężną, którą ufundowała PKP Szybka Kolej Miejska, przyznano *Bydgoskiemu Chórowi Katedralnemu* z Bydgoszczy pod dyrekcją Mariusza Kończala. Jury postanowiło wyróżnić w tej kategorii *Chór Dziecięcy OSM I i II stopnia im. H. Wieniawskiego* z Łodzi pod dyrekcją Anny Kamerys i przyznało zespołowi Puchar Prezesa Polskiego Związku Chórów i Orkiestr.

Każdej edycji Festiwalu towarzyszy tzw. koncert finałowy. W tym roku organizatorzy zaprosili do Rumi Chór Chłopięcy i Męski Filharmonii Poznańskiej *Poznańskie Słowiki*. Wypełniona publicznością świątynia długo oklaskiwała założyciela znakomitego zespołu, prof. Stefana Stuligrosza, który osobiście poprowadził ten nadzwyczajny koncert. Program występu *Poznańskich Słowików* składał się z dwóch części. Pierwszą z nich stanowiły następujące utwory:

- Wacława z Szamotuł – *Ego sum pastor bonus*
- Giovanniego Pierluigi da Palestrina – *Sicut cervus Sanctus* – *Missa Papae Marcelli*
- Lodovico Grossi da Viadana – *Exsultate justi*
- Alessandro Scarlattiego – *Exsultate Deo*
- Antona Brucknera – *Ave Regina caelorum*
- Feliksa Nowowiejskiego – *Parce Domine*

Przed drugą częścią występu publiczność miała okazję wysłuchać krótkiego koncertu organowego w wykonaniu dyrektora Polskiej Filharmonii Bałtyckiej w Gdańsku, prof. Romana Peruckiego. Zaproszony gość, również długo oklaskiwany przez wspaniałą publiczność, wykonał *Preludium Es-dur* Jana Sebastianiana Bacha.

Chór prof. Stuligrosza w drugiej odsłonie, tym razem z chóru przy akompaniamencie organów (Mirosław Gałęski), wykonał takie utwory:

- Antoniego Chlondowskiego – *Sanctus* i *Benedictus* z *Missa dominicalis*
- Jana Maklakiewicza – *Adoramus Te, Christe*
- Stefana Stuligrosza – *O Matko miłościwa*
- Aleksandra Greczaninowa – *Sanctus* z *Missa Festiva*
- Cesara Francka – *Domine, non saecundum peccata nostra*
- Jacka Różyckiego – *Magnificemus in cantico*
- Georga Friedricha Haendla – *Alleluja* z *Oratorium Mesjasz*

Nietrudno się domyśleć, że oklaskom nie było końca. Ostatni utwór, wysłuchany tradycyjnie w postawie stojącej, „rozgrzał” serca i oczekiwania słuchających. Chór dał się jednak namówić tylko na jeden utwór w ramach bisu, a było to *Laudate Dominum* Charlesa Gounoda.

Msza święta wieńcząca XVI edycję Festiwalu, zaplanowana na godz. 18⁰⁰, opóźniła się o kilkanaście minut, ale nikt z tego powodu nie narzekał. Po prostu chór z Poznania ze swoim charyzmatycznym Mistrzem „zahipnotyzowali” publiczność. Mszy świętej przewodniczył metropolita gdański, arcybiskup Tadeusz Gocłowski, który wygłosił okolicznościową homilię. W Eucharystii uczestniczył także prowincjał salezjanów Inspektorii św. Wojciecha, ks. prof. dr hab. Zbigniew Łepko. W czasie mszy świętej można było jeszcze wsłuchiwać się w śpiewy *Poznańskich Słowików* oraz połączonych chórów – uczestników obu konkursów – pod dyrekcją prof. Grzegorza Rubina, dyrektora artystycznego Festiwalu.

Ostatnim akcentem wielkiego święta muzyki było oczywiście ogłoszenie wyników konkursu zespołów chóralnych oraz wręczenie nagród i wyróżnień. Momentowi temu towarzyszyła atmosfera wyjątkowego napięcia, którą umiejętnie kierował prowadzący konkurs Konrad Mielnik, redaktor Radia Gdańsk. Po kończącym i podsumowującym trzydniowe konkursy słowie dyrektora Festiwalu, Daniela Ptacha, odbył się tradycyjnie koncert laureatów, w którym wzięli udział zwycięzcy obu konkursów zespołów chóralnych oraz laureatka konkursu organowego.

Zarówno uczestnicy Festiwalu, członkowie jury, zaproszeni goście, jak i publiczność podkreślali wyjątkową atmosferę, która towarzyszyła wszystkim konkursom. Łatwo można było zauważyć rodzinny ducha, ogólną zyczliwość i radość, mimo rywalizacji uczestników. Po wszystkich konkursach tego Festiwalu nie ma przegranych, choć – jak podkreślał Daniel Ptach – były miejsca, nagrody i wyróżnienia. Wszyscy odnieśli sukces, oddając się służbie najpiękniejszej ze sztuk, jaką jest muzyka. Należy pogratulować wychowankom ks. Ormińskiego wspaniałej organizacji imprezy, którą zaliczyć można do bardzo udanych. Praca, trud organizacji i pasja, z jaką przygotowują każdą edycję Festiwalu w Rumi budzi podziw i szacunek. Życzyć można sobie, by tego rodzaju wielkich wydarzeń muzycznych było jak najwięcej w różnych regionach Polski.

ks. Krzysztof Niegowski SDB
UKSW, Warszawa